

Rendrift og renbeite

Lappernes stilling og landsmøtets betydning.

Rendriftinspektør Nissen.

Rendriftinspektør *Nissen* er kommet til Trondhjem for at overvære det første norske lappemøte som aapnes idag. Vi har i den anledning anmodet ham om at gi os en oversigt over rendriftinspektoratets opprettelse, oppgaver og virksomheten hittil. Rendriftinspektøren uttaler:

Stillingen som inspektør for rendriften er opprettet i 1912 og jeg er den første som indehar stillingen.

Inspektøren er landbruksdepartementets konsulent i alle faglige og tekniske spørsmål vedrørende rendriften i Norge, ikke blot den som utøves av lapperne, men tillike den som utøves av bønderne i det sydlige Norges fjeldtragter. Mit arbeidsomraade er saaledes hele Norge, ialfald

hele Nord-Norge, størstedelen av Trøndelagen og en stor del av det søndenfjeldske.

Saa vidstrakt som omraadet er og saavidt forskjelligartede som forholdene er inden det hele omraade kræver stillingen utstrakte reiser for at indehaveren ved selvsyn kan erhverve sig det intime lokalkjendskap og det overblik over forholdene som er en av hovedbetingelserne for at han skal kunne løse sin opgave.

I de aar, jeg nu har indehat stillingen, har jeg da ogsaa reist adskillig omkring baade vinter og sommer. Paa grund av hvervet som sekretær for den norske delegation ved renbeiteforhandlingerne med Sverige har jeg dog været forhindret fra at reise saa meget, som jeg ellers burde ha gjort. I Finmarken — hvor jeg dog fra tidligere var adskillig lokalkjendt — og i det søndenfjeldske har jeg saaledes kun reist meget litet som inspektør. Min reisevirksomhet har hittil fortrinnsvis været knyttet til Nordland og Trøndelagen, altsaa til de tragter som grænser til Sverige.

Paa vort spørsmål om renbeitekommissionens arbeide og utsigten til en snarlig løsning av spørsmålet uttaler inspektøren:

Den norske renbeitedelegation, hvis sekretær jeg er ved siden av at jeg er inspektør for rendriften, er de nordmænd som er opnævnt til som delegerte at forhandle med svenske delegerte om den fremtidige ordning av det norsk-svenske lappesforhold. De norske delegerte er stiftamtmand Blehr, riksadvokat Kjerschow og

stiftamtmand Løchen, de svenske er friherre Marks von Württemberg, statsraad Oscar von Sydö (den nuværende svenske civilminister) og jægermester Montell med kancellisekretær Bergløf som sekretær.

Men *renbeitekommissionen*, det vil for tiden si reibeitekommissionen av 1913, det er en av den norske og den svenske delegation i fællesskap nedsat undersøkelseskommission, bestaaende av finlændere, nordmænd og svensker, som har hat i opdrag at foreta en omhyggelig undersøkelse av renbeiteforholdene i en større del av Tromsø amt med en tilstøtende del av Sverige. Denne kommissions undersøkelser er tilendebragt og i indeværende måned ventes dens indstilling avgitt. Og derefter vil da de egentlige forhandlinger mellem de to delegationer bli fortsat. Og man kan vel baade haabe og tro, at ogsaa disse forhandlinger om ikke altfor lang tid skal bli ført til en lykkelig avslutning.

Hvordan er lappernes stilling i Norge og Sverige?

— Hvad antallet angaar findes jo langt flere lapper i Norge end i Sverige — i Norge ca. 20,000 mot i Sverige 6 a 7000. Men dette gjælder alle lapper overrett. Tænker man kun paa nomaderne (fjeldfinnerne, flytlapperne eller hvad man nu vil kalde dem) saa vinder Sverige

med 3 a 4000 mot i Norge kun ca. 1500.

I Finland og Rusland er antallet av lapper meget litet. Saa nogen talrik folkestamme er lapperne ikke — høit regnet 40,000. Og de har neppe heller nogensinde været flere i tal. En folkestamme i utdøende er de derfor ikke. Heller ikke nomadernes antal er — bortset fra visse tragter — i tilbagegang. I visse tragter er det høiere nu end nogensinde tidligere, saavidt vor viden rækker.

Hvad deres sociale og politiske stilling i de to lande angaar vil jeg ved denne leilighet kun bemerke, at mens lapperne i Sverige i flere henseender indtar en undtagelsesstilling, saa kjender den norske lovgivning ingen undtagelsesbestemmelser for de norske lapper, bortset fra de bestemmelser om deres adgang til rendrift, som renbeite Lovgivningen indeholder.

— Hvad mener De om lappemøtets betydning?

Det er ikke saa let at svare derpaa, før møtet er slut. Men jeg haaber, at lapperne likefrem vil si sin mening om de ting, de har paa hjerte, og særlig da om de vilkaar hvorunder de utøver sin rendrift.

Jeg baade haaber og venter en livlig diskussion herom, en diskussion som kan være belærende og nyttig baade for lap-

Trondhjems Aktiemæglerkontor

Telefoner:

3981 }
3982 } Mæglerne
3061 }
3505 } Formo privat.

Telegramadr.: „Matias“.

perne selv og for os andre og som kan bli til nytte for fremtidige overlægninger om reformer i rendriftlovgivningen.

Saa har jo lapperne desuten forskjellige indre spørsmaal til behandling. Og hvor gjerne jeg end ser, ja for lappernes egen skyld anser det nødvendig at de føler sig som ett med det lands befolkning, hvis undersatter de er, saa er det tillike fuldt forstaaelig, at de tillike søker at hævde og bevare det for dem særegne og da fremforalt det sprog, som er deres eget og som i visse dialekter ialfald er av saa stor en skjønnhet og rigdom.

Ogsaa i en anden henseende tror jeg at møtet vil faa stor betydning. Det indblik jeg allerede nu paa forhaand har faat i den velvilje, hvormed møtets arrangementskomite er møtt av Trondhjems kommune og indvaanere, er mig en borgen for, at lapperne vil føle, hvilken dyp sympati de omfattes med i vort land, og at møtedagenes samvær vil fremme den gjensidige agtelse og forstaaelse.